

MUISTIO

Projekti Loviisan Vanhakylän ja Tetomin tuulivoimaosayleiskaavat
Aihe Aloitustavaiheen viranomaisneuvottelu
Päivämäärä 25.11.2014
Aika 9:00-11:00
Paikka Uudenmaan ELY-keskus, kokoushuone Aurinko, 2. krs
Osallistujat Olli Miettinen, ELY-keskus
Henrik Wager, ELY-keskus
Juha Lumme, ELY-keskus
Anne Puska, ELY-keskus
Larri Liikonen, ELY-keskus
Hannu Palmén, ELY-keskus
Martti Pelkkikangas, ELY-keskus
Elina Kuusisto, ELY-keskus
Oskari Orenius, Uudenmaan liitto
Juha Vuorinen, Maakuntamuseo
Teija Tiitinen, Museovirasto
Pelastuslaitos
Arto Ruotsalainen, Puolustusvoimien Pääesikunta
Anneli Naukkarinen, Loviisan kaupunki
Matti Kautto, Ramboll
Kirsi Lehtinen, Ramboll
Niina Ahlfors, Ramboll

Päivämäärä 25/11/2014

Ramboll
Niemenkatu 73
15140 Lahti

P +358 20 755 7800
F +358 20 755 7801
www.ramboll.fi

Poissa/
tiedoksi Liikennevirasto
Trafi
Eero Löytönen, Porvoon kaupunki
Suvi Peltola, Loviisan kaupunki

1. Avaus ja järjestäytyminen

Olli Miettinen avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleeksi. Sovittiin, että Olli toimii puheenjohtajana ja konsultti laatii muistion.

2. Esittelykierros

Tehtiin lyhyt esittelykierros.

3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) Vanhakylä

Niina Ahlfors ja Kirsi Lehtinen esittelivät Vanhakylän tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelutilanteen:

- Alue sijoittuu Loviisan kaupungin tuulivoimaselvityksen mukaiselle tarkemmin tutkittavalle alueelle
- Hankevastaavana on Suomen Tuulivoima Oy
- OAS ollut nähtävillä 14.10.2014 alkaen
- Itä-Uudenmaan maakuntakaavassa alue sijoittuu pääosin valkoiselle alueelle. Länsireunaan on osoitettu kiviaineksen ottoalue, joka ulottuu myös Porvoon kaupungin puolelle. Kaava-alueen poikki moottoritieltä etelään on osoitettu viheryhdyteystarve ja etelärajaan voimalinja. Suunnittelualueen

itäpuolella sijaitsee laaja valtakunnallisesti arvokas maisema-alue; Pernajanlahden Koskenkylän jokilaakso.

- Uudenmaan liiton tuulivoimaselvityksessä alue on ollut mukana ensimmäisessä vaiheessa, mutta on kokonsa vuoksi jäänyt pois myöhemmistä vaiheista.
- Voimassa olevissa osayleiskaavoissa alue on pääosin maa- ja metsätalousvaltaista aluetta.
- Ympäristövaikutusten selvitykset:
 - Loviisan tuulivoimaselvitys 2013 ja aluekohtaiset luontoselvitykset (Jere Salminen 2013)
 - Puolustusvoimien tutkaselvitys (VTT 2013)
 - NCC:n kiviaineksen ottoalue, YVA 2006
 - Alustavan YVS:n melu- ja välkemallinnukset
 - Syysmuuton seurannan alustavat tulokset
 - Petolintutiedot
 - Esitys laadittavista selvityksistä:
 - YVS
 - Näkyvyysanalyysi
 - Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys
 - 3 havainnekuvaa
 - Arkeologinen inventointi
 - Melu- ja välkeseelvitys
 - Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
 - Liito-oravaselvitys
 - Metsäkanalintus selvitys
 - Pesimälinnustoseelvitys
 - Syysmuuton seuranta (2014)
 - Kevätmuuton seuranta
 - Lepakkoseelvitys
 - Natura-tarveharkinta hankkeen vaikutuksista Pernajanlahtien ja Pernajan saariston merensuojelualueeseen (SCI/SPA)
- Vanhakylän tuulivoimaosayleiskaavan jatkoon tavoiteaikataulu:
 - Keväällä 2015 laaditaan selvityksiä ja kaavaluonnos
 - Syksyllä 2015 kaavaehdotus
 - Keväällä 2016 kaavan voimaantulo

4. Viranomaisten kommentit koskien Vanhakylän OAS:a

Museovirasto

- arkeologista inventointia ei ole alueelta aikaisemmin tehty ja se tulee laatia
- alueen itäpuolelle laaditun kaavan inventoinnissa on löytynyt n. 20 kohdetta
- selvityksen voi rajata voimalan rakennuspaikkojen ja rakennettavan infran alueille
- Museovirastolta voi pyytää neuvoja tarjousten pyytämisessä koskien arkeologista selvitystä

Maakuntaliitto

- maakuntakaavassa valkoista aluetta lukuun ottamatta kiviainesten ottoaluetta länsiosassa

- 2. vaihemaakuntakaava on juuri vahvistettu, eikä siinä ole osoitettu alueelle maankäyttöä. Tarkistetaan OAS:an 2. vaihemaakuntakaavan vahvistuminen.
- 4. vaihemaakuntakaava on menossa luonnoksena nähtäville tammikuussa 2015.
- Vanhakylän aluetta ei pinta-alansa vuoksi ole osoitettu seudullisesti merkittävänä tuulivoima-alueena (tuulivoimaloita 9 tai enemmän) ja alue on siksi jäänyt pois 4. vaihemaakuntakaavasta (ei seudullisesti merkittävä). Alueella voidaan tutkia paikallisella tasolla tuulivoimatuotannon sijoittamista
- Vaihemaakuntaluonnos on tulossa nähtäville todennäköisesti vuoden 2015 alkupuolella

Pääesikunta

- tähän mennessä Pääesikunta on antanut lausunnot alueiden käyttöön liittyvistä asioista. 1.1.2015 Lausunnot annetaan Logistiikkalaitokselta, jonka pääpaikka on Tampereella → tarkistetaan tämä OAS:n osallisiin.
- Kaavojen hyväksyntä edelleen Pääesikunnalta.
- Loviisan kaupunki on saanut lausunnon Pääesikunnalta, jossa todetaan VTT:n selvityksessä mukana ollut Vanhakylän tuulivoimahankealue sopivaksi.

Porvoon museo

- maisema-alue ja sillä sijaitsevat kartanot sijaitsevat suunnittelualueen läheisyydessä. Siksi kolme havainnekuvaa tuntuu pieneltä määrältä. Tärkeä mieltä miltä suunnalta kuvat laaditaan.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

- 600 m turvavyöhyke
- rakennuslupavaiheessa voimaloiden turvajärjestelyt
- tiestön tulee kestää raskaat ajoneuvot ja mahdollistaa paikalle saapuminen, paikalle tulo kestää puoli tuntia
- palo voimaloissa ei ole yleinen, mutta vaativa sammutustyönä
- pelastustoimen kumppanuusverkoston määritelmä – 600 m turvavyöhyke

Loviisa

- Kaupunginhallituksen päätöksen 27.6.2011 § 180 perusteella Loviisan kaupunki edistää tuulivoimatuotantoa ja vuonna 2013 on laadittu paikkatietopohjainen tuulivoimaselvitys koko kaupungin alueelle.
- Vanhakylän lähialueen asukkaista useat vastustavat hanketta. Yksi kunnallispolitiikko asuu alueella.

ELY, luonto

- suunnitelma laadittavista selvityksistä on lähtökohtaisesti hyvä
- linnusto on varmasti merkittävin
- alueella ei ole tehty aikaisempia havaintoja liito-oravasta
- lepakoiden osalta paikallisten lepakoiden selvitys on riittävä lähtökohta, eikä muutavien lepakoiden seuranta nähdä tarpeellisena
- Natura-tarveharkinta hankkeen vaikutuksista Pernajanlahtien Natura-alueeseen on hyvä lähtökohta
- Sääksiseuranta kesällä tarpeellinen

ELY, melu

- Alustavat selvitykset ovat ohjeiden mukaiset ja näyttää siltä, että melutasossa päästään suunnitteluohjeiden mukaisiin rajoihin.
- Yhteismelu tarkastelu ei alueella ole tarpeen, koska melulähteet poikkeavat toisistaan merkittävästi ja melutasot ainakin tuulivoiman osalta ovat alhaiset. Lisäksi (suunnittelu)ohjeet ovat tieliikenteelle ja tuulivoimalle erilaiset.
- Tuulivoimaloiden aiheuttaman pienitaajuinen melu on huomioitu selvityksissä hyvin, mutta mahdollisten tuulivoimaloiden sijaintiin tai melupäästöön tulevien muutosten jälkeen tarkastelut tulee uusiksi, ja verrata niitä taajuuskaistoittain asumisterveysohjeen raja-arvoihin.
- Melun osalta ongelmana ovat tuulivoimahankkeissa tapahtuvat muutokset. Laskelmat tehdään voimalatyypillä, joka ei olekaan se mikä hankitaan tai voimalasijoittelu muuttuu, eivätkä laaditut melumallinnukset pidä enää paikkaansa. → Täytyy pysyä esitetyissä suunnitelmissa.
- Kaavarajaus tulisi tehdä melualueen mukaisesti.
- Suunnittelussa tulisi huomioida alueen laajentumismahdollisuudet. Onko Porvoo kiinnostunut tuulivoimasta tai asumisesta – mikä on Porvoon maankäyttö?

ELY, kulttuuriympäristö

- Arviointi hankkeen merkityksestä suurmaisemaan tärkeä
- Läheisyydessä erilaisia kulttuuriympäristöjä; kartanot ja Koskenkylän kyläympäristö
- Suunnitellut selvitykset vaikuttavat hyviltä. Kuvasoitteita tulisi kuitenkin olla enemmän ja tarkastella maisemallisia vaikutuksia harkituilta paikoilta.

ELY, liikenne

- VT7 kuuluu VAT:n erityistavoitteisiin ja sen kehitysmahdollisuudet turvattava
- Ohje on, että tuulivoimaloilla täytyy olla etäisyyttä vähintään 300 m moottoritien keskilinjaan
- Riskianalyysi tulee tehtäväksi -jään muodostuminen, näkyvyys moottoritien kaarrekohtassa, välke näkökentän ulkopuolella, kulkuyhteydet – moottoritien kautta ei onnistu, liikennemelun ennustaminen – kasvaa pari % vuodessa

Käytiin läpi osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saapuneet mielipiteet. Ilmatar Windpower Oyj on jättänyt mielipiteen siitä, että heillä on tuulivoimarakentamiseen tähtäävä vuokrasopimus suunnittelualueeseen rajautuvan kiinteistön kanssa. Keskusteltiin mielipiteen vaikutuksesta Vanhankylän hankkeen suunnittelualueeseen ja kaavaprosessiin. Kuusisto ja Pelkkikangas kommentoivat, että asiassa katsotaan toimintaa, eikä sijoitusaluetta ja näin ollen yhteisvaikutukset mahdollisen eteläpuolisen hankkeen kanssa nähdään tärkeänä. Mikäli voimalamäärä alueella kasvaa, voi YVA-tarve ylittyä. Yhteinen osayleiskaava nähtiin hyvänä lähtökohtana.

5. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma Tetom

Niina Ahlfors ja Kirsi Lehtinen esittelivät Tetomin tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelutilanteen:

- Alue sijoittuu Loviisan kaupungin tuulivoimaselvityksen mukaiselle tarkemmin tutkitavalle alueelle
- Hankevastaavana on Ilmatar Loviisa Oy (perustettava yhtiö)
- OAS menossa nähtäville ensi viikolla
- Itä-Uudenmaan maakuntakaavassa alueen läpi kulkee HELI-ratalinjaus. Suunnittelualueen länsi- ja pohjoispuolella sijaitsee laaja valtakunnallisesti arvokas maisema-alue; Pernajanlahden Koskenkylän jokilaakso.
- Uudenmaan liiton tuulivoimaselvityksessä (Röjsjön alue) alue on todettu sopivaksi tuulivoimatuotantoon.
- 30.10.2014 pidetyssä neuvottelussa Liikenneviraston ja Uudenmaanliiton kanssa keskusteltu siitä, kuinka ratalinjaus voidaan merkitä tuulivoimaosayleiskaavaan. Oskari Orenius kertoi, että Petteri Katajiston näkemys Ympäristöministeriöstä on, että linjauksen ollessa juuri vahvistetussa 2. vaihemaakuntakaavassa ohjeellinen, ei osayleiskaavoituksen johdosta ole tarvetta maakuntakaavan muutokselle, vaan kyse on linjan tarkentumisesta. Kaavassa on esitettävä perusteet.
- Todettiin, että Ely-keskus ohjeistaa, miten ratalinjaus tulee osayleiskaavassa huomioida. Linjaus on mahdollista huomioida esimerkiksi ohjeellisena määräyksenä tai ajallisena ohjeena voimaloiden määräyksissä (tarve voimaloiden purulle, mikäli ratalinjaus tarpeen rakentaa). Voimaloiden elinkaari on noin 20 vuotta. Osia on mahdollista uusia. Todennäköisesti hankkeen elinkaarta rajoittava tekijä on tuulivoimatekniikan kehittyminen yleisesti.
- Osayleiskaavoituksen aikana laadittavat selvitykset:
 - Näkyvyysanalyysi
 - Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys
 - 3 havainnekuvaa
 - Arkeologinen inventointi
 - Melu- ja väikeselvitys
 - Kasvillisuus- ja luontotyypiselvitys
 - Liito-oravaselvitys
 - Metsäkanalintuselvitys
 - Pesimälinnustoselvitys
 - Syysmuutonseuranta (2014)
 - Kevätmuutonseuranta
 - Lepakkoselvitys
 - Natura-tarveharkinta hankkeen vaikutuksista Pernajanlahtien ja Pernajan saariston merensuojelualueeseen (SCI/SPA)
- Lähistöllä on yksi sääksen pesä.
- Ilmatar on saanut hankkeelle YVA-tarveharkintapäätöksen 10.6.2014. YVA:a ei tarvitse laatia.
- Tetomin tuulivoimaosayleiskaavan jatkon tavoiteaikataulu:
 - Puolustusvoimien lausuntoa odotetaan keväksi 2015, jonka jälkeen voidaan käynnistää kaavoitus ja sitä tukevat selvitykset

- o Syksyllä 2015 kaavaehdotus
- o Keväällä 2016 kaavan voimaantulo

6. Viranomaisten kommentit koskien Tetomin OAS:a

Museovirasto

- alueelta ei ole aikaisemmin tehty arkeologista inventointia, tarve laatia osayleiskaavoituksen aikana
- alueen itäpuolelle laaditun kaavan inventoinnissa on löytynyt n. 20 kohdetta
- selvityksen voi rajata voimalan rakennuspaikkojen ja rakennettavan infran alueille
- Paras aika selvityksen laatimiselle on heti roudan ja lumen sulettua.
- Museovirastolta voi pyytää neuvoja tarjousten pyytämisessä koskien arkeologista selvitystä

Maakuntaliitto

- 4. vaihemaakuntakaava on tavoitteena saada hyväksytyksi syksyllä 2016. Sen jälkeen vahvistamismenettelyssä menee vielä oma aikansa. → Joudutaanko odottamaan maakuntakaavan vahvistumista? Yleisesti Uudenmaan alueella on pidetty perinteisestä hyväksymisjärjestyksestä kiinni. Naukkarinen totesi, että tuulivoimaproessin alkuvaiheessa on liiton kanssa keskusteltu, että osayleiskaavoituksella voidaan edetä maakuntakaavoitusta nopeammin.
- 9 voimalaa on seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen raja Uudenmaanliiton alueella.
- Toisaalta osayleiskaavassa on maakuntakaavatasoiset selvitykset olemassa.
- HELI-radan osalta tilanne on melko selvä. 2. Vaihemaakuntakaavassa on nyt ohjeellinen merkintä.

Pääesikunta

- Lausunto on valmistelussa ja valmistuu lähiaikoina, ennen kevättä 2015.

Porvoon museo

- RKY-alueeseen kohdistuu merkittäviä vaikutuksia ja ne tuleekin selvittää tarkasti.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

- Samat kommentit, kuin Vanhakylän osalta:
 - o 600 m turvavyöhyke
 - o rakennuslupavaiheessa voimaloiden turvajärjestelyt
 - o tiestön tulee kestää raskaat ajoneuvot ja mahdollistaa paikalle saapuminen puolesta tunnissa
 - o palo voimaloissa ei ole yleinen, mutta vaativa sammutustöiden kannalta
 - o pelastustoimen kumppanuus verkoston määritelmä – 600 m turvavyöhyke

Loviisa

- Hankevastaava on järjestänyt alueella kaksi yleisötilaisuutta ja vastustusta alueella ei juuri ole.

ELY, luonto

- Samat kommentit, kuin Vanhakylän osalta:
- suunnitelma laadittavista selvityksistä on lähtökohtaisesti hyvä
- linnusto on varmasti merkittävin

- alueella ei ole tehty aikaisempia havaintoja liito-oravasta
- lepakoiden osalta paikallisten lepakoiden selvitys on riittävä lähtökohta, eikä muutavien lepakoiden seuranta nähdä tarpeellisena
- Natura-tarveharkinta hankkeen vaikutuksista Pernajanlahtien Natura-alueeseen on hyvä lähtökohta
- Säöksiseuranta kesällä tarpeellinen

ELY, melu

- Meluselvitykset on tehtävä

ELY, kulttuuriympäristö

- Läheisyydessä sijaitsee Koskenkylä ja Malmgårdin kartano ja maisemalliset vaikutukset on arvioitava tarkasti.

ELY, liikenne

- VT6 yhteydessä ei ole laadittu YVA:a
- VT 6:n alueella on noussut esiin huomionarvoisten perhoslajien (lehtohopeatäplä) elinalueita ja niille on jouduttu järjestämään kompensatioalueita.
- Moottoritien kautta kuljetukset?

Keskusteltiin siitä, mikäli jokin toinen hanke suunnittelee myös samalle alueelle (maakunta-kaava-alueen rajausta todennäköisesti osayleiskaava-alueen rajausta laajempi). Todettiin, että jäljempänä tuleva hanke voi joutua laatimaan YVAN yhteisvaikutusten takia.

Lehtinen toi esille, että maakuntaliiton selvityksissä on eroavaisuuksia rakennuskannan osalta siihen, mitä osayleiskaavoituksen aikana saatu selville. Maakuntakaavoituksessa on käytetty huoneistorekisterin tietoja vuodelta 2012 ja osayleiskaavoituksessa maanmittauslaitoksen maastotietokantaa, josta lähimmät kohteet on tarkistettu Loviisan kaupungin rakennusvalvonnan kanssa. Sovittiin, että konsultti toimittaa liitolle Loviisan rakennuslupavalvonnan kanssa täsmennetyt tiedot rakennuslupallisista rakennuksista suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä.

Ehtiikö Vanhakylän alueen huomioimaan vielä maakuntakaavassa? Ylittää seudullisen rajan alustavan 9 voimalan suunnitelmana.

7. Neuvottelun päättäminen

Olli Miettinen päätti kokouksen klo 11:00.